

generalem, & communem, quæ ex privatione viri boni, & Religiosi pateretur. 3. si ex transitu ordo ille gravem injuriam pateretur, ac dedecus. Extat autem præceptum Urbani VIII. ut *non permittantur transire, nisi constiterit eam Religionem paratam esse eum recipere.* Si vero, facultate non petita, transeat, & profiteatur, valida est professio, cum nullo jure irritetur & ipse transitus de jure naturæ valeat, cum sit commutatio in melius. Ita Suarez, Salmant. alii contra nonnullos alios.

35. Nota, tam Clericos, quam Parochos posse Religionem ingredi, etiam contradicente Episcopo. Quod ad Parochos attinet, constat ex c. *duo sunt* l. 19. q. 2. ubi Urbanus II. ad Rufinum id expresse declarat; atque id tanquam certum tuetur D. Th. 2. 2. q. 189. ar. 4. Vide Bullam Ben. XIV. incipientem. *Ex qua dilectus*, in qua postquam doctrinam hanc tradidit, monet tamen Parocho incumbere *non tam officio, & honestate*, verba ipsius sunt, *quam naturali legis præcepto*; Episcopum certiore[m] facere, ne grex sine custode deseratur. Insuper declarat, Beneficium non vacare, nisi post professionem, atque idem statuit de omnibus aliis Beneficiariis. Isti autem, & Clerici non curati ex officio tantum, & honestate quadam tenentur monere Episcopum, sed non peccant, si ob metum, & reverentiam id omittant, nec possunt impediri ab Episcopis ex Conc. Tolet. IV. nisi in aliqua hypothesi, in qua Ecclesia sua gravem jacturam pateretur, ut ait Innoc. IV. in cap. *Licet* de Regul. Episcopi non possunt ad Religionem tran-

sire, nisi ex dispensatione Papæ, & ex causis, quæ habentur in c. de *Renunc.*

36. *Quæst. 7.* Ad quid teneantur Religiosi ejecti, & fugitivi? R. Religiosi solemniter professi non possunt e Religione expelli, nisi sint incorregibiles, ut declaravit Urbanus VIII. Tales autem non censentur, nisi unius anni jejunio, & poenitentia in carcere sint probati. Moniales vero perpetuo potius carceri mancipandas, quam ejiciendas, monet Sanctius. Jam vero Professor ob culpam ex ordine suo dimissus, manet religiosus, votisque adstrictus, ita ut rerum usum, & administrationem sibi vindicare possint, non autem dominium. Liber tamen est ab Officio Divino, nisi sit initiatus Sacris, & ab aliis regulis, & Vigiliis Ordinis, quæ non pertinet ad substantiam trium votorum. Tenetur etiam vitam suam ita corrigere, ut possit iterum recipi in suum Ordinem, nisi velit ad alium transire, etiam laxiorem. Utrum autem Religio debeat eos emendatos iterummittere, dubitatur a TT. Certe fugitivos, & Apostatas tenentur Prælati requirere, si absque gravi Ordinis detrimento possint, nec omnino incorregibiles videantur.

TRACTATUS II.

DE STATU CLERICORUM.

Clerici vocantur omnes, qui Sacris Ordinibus, vel prima saltem tonsura sunt initiati. De quorum obligationibus cum multa dicta sint

hactenus, alia in aliis peculiaribus Tractatibus dicenda sint; ne actum iterum agamus; sermo in hoc loco nobis erit 1. de Beneficio Ecclesiastico. 2. de horis Canonicis, 3. de aliis nonnullis Clericorum obligationibus.

CAPUT I.

De Beneficio Ecclesiastico.

1. *Quæst. 1.* Quid, & quotuplex sit Beneficium Ecclesiasticum? R. Beneficium Ecclesiasticum est jus perpetuum, auctoritate Ecclesiæ constitutum, percipiendi fructus ex bonis Ecclesiæ propter officium aliquod spirituale. Unde in Beneficio duo sunt jura distinguenda: alterum spirituale, scilicet potestas exercendi muneris spiritualis; alterum temporale, nempe percipiendi redditus Ecclesiasticos, quod tamen fundatur in officio spirituali, eique est annexum. Porro Beneficium aliud est sæculare, aliud regulare. 1. est institutum pro sæcularibus, secundum pro regularibus nec sine dispensatione sæculare potest conferri Regularibus, aut e contrario. Beneficium autem omne præsumitur sæculare, nisi probetur esse regulare vel ex prima sui institutione, vel ex pacifica possessione 40. annorum.

2. Rursus Beneficium aliud est *duplex*, aliud *simplex*. Duplex est, quod annexam habet administrationem, vel jurisdictionem, vel dignitatem, vel curam animarum, ut Episcopatus, Præpositura, Decanatus, Archidiaconatus, Abbatia, Parochiale Beneficium, & similia. *Simplex*

dicitur, quod nullam habet obligationem nisi obeundi Divina Officia, ut Canonicatus, Capellanæ, cet.

3. *Quæst. 2.* Quot modis acquiruntur Beneficia, & quinam sint eorum collatores? & triplici modo acquiri possunt. 1. per *electionem*, cum per suffragia eligitur vir idoneus; aut ab Electoribus postulatur, vel obsecratur Superior, ut admittatur aliquis, qui jure non erat capax dicitur *postulatio*. 2. per *præsentationem* Patroni præviam, & institutionem postea factam a Prælato Ecclesiæ in persona idonea per quam institutionem acquiritur *jus in re* ad Beneficium; nam præsentatio solum dat jus ad rem, ita ut Beneficium alteri conferri nequeat, 3. per *collationem liberam*, quando Beneficium non subest juri patroni, sed solo jure Prælati confertur. Atque ex triplici hac ratione conferendi Beneficia, ista dividi solent in *electiva*, *patronata*, & *libera*.

4. *Quæst. 3.* Quid est jus patronatus, & quando fieri debeat præsentatio? R. Jus patronatus est potestas præsentandi da Beneficia Ecclesiastica, estque duplex, scilicet *patronatus Ecclesiasticus*, qui alicui convenit ex aliquo titulo Ecclesiastico; & *laicus*, quia ex bonis patrimonialibus Ecclesiam fundavit, vel dotavit, vel erexit. Si patronatus sit laicus, præsentatio fieri debet intra quatuor menses, ex c. *Quoniam de jure patr.* si Ecclesiasticus intra sex c. *unico*. Si mixtus, etiam intra sex, intra quos nisi fiat præsentatio, beneficium fit liberum, & tunc pertinet ad eum, ad quem spectat instituere præsentatum. Tempus autem præsentationis, non

currit, si de jure patronatus sit lis inter Episcopum, & Patronum, vel inter ipsos præsentatos. Secus autem si lis sit inter patronos ipsos ex e. quoniam. Episcopus autem, ut notant Salm. potest designatum tempus per alios sex menses prorogare, sed non ultra. Quod si patronus, qui primo unum præsentavit, facti poenitens alium præsentet, si patronatus laicus sit, instituere Prælatum poterit, quem maluerit; si vero sit Ecclesiasticus, prior tempore erit potior jure ex c. cum auct. Si autem ex duobus patronis alter Petrum, v. g. alter Joannem præsentet, potest collator conferre, cui maluerit, si sint æque digni; imo & tertio conferre poterit. Denique si multi Patroni inter se discordes sint, is instituendus, in quem plures conveniunt.

5. *Quæst. 4.* An beneficia necessario conferenda sint dignioribus? R. 1. mortale peccatum est, præsentare, eligere, aut conferre beneficium etiam simplex indigno, dum dignus haberi potest. Ita DD. omnes, qui indignum vocant eum, qui ineptus est ad officium suum præstandum, aut censetur inutilis futurus Ecclesiæ. Probat ex Conc. Lat. IV. c. grave, dicente, præcipimus, ut prætermittis indignis, idoneos assumat, qui Deo, & Ecclesiæ velint gratum impendere famulatum. Et confirmatur ex Trid. Sess. 7. c. 3. Ratio autem evidens petenda est ex damno, quod Ecclesiæ oriretur, si indigni eligerentur ad Beneficia, etiam inferiora.

6. R. 2. Certum est ad Beneficia curata, & ad Episcopatus eligendos esse digniores. Constat ex C. Lat. III. c. 16. præcipiente; ut illi

præficiatur Ecclesiæ, qui majoribus juvatur meritis. Et ex Trid. Sess. 24. c. 1. declarante, alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, cet. Innoc. autem IV. damnavit hanc propositionem: Cum dicit Concilium Tridentinum, alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, ad Ecclesias promovent; Concilio vel primo videtur per hoc digniores, non aliud significare velle, nisi dignitatem eligendorum, sumpto comparativo pro positivo; vel secundo locutione minus propria ponit digniores, ut excludat indignos, non vero dignos; vel tandem loquitur tertio, quando fit concursus. Ratio autem desumitur ex utilitate Ecclesiæ, ad quam instituta sunt ea Beneficia, cui multum detrahunt, qui prætermittunt digniores. Major autem dignitas petenda est ex majori utilitate Ecclesiæ, ut ex verbis ipsis Tridentini colligitur.

7. Quod vero dictum est de electione ad Beneficia, curam animarum habentia, dictum etiam volo de præsentatione, ita ut Patroni peccent mortaliter, si minus dignos præsentent, posthabitis dignioribus, cum Trid. loquatur de omnibus promoventibus, atque eadem sit ratio pro omnibus. Idem est affirmandum de Prælati Regularibus, quiquid nonnulli in contrarium asserant; Prælati enim Regulares erga Subditos suos eadem officia præstant, quæ Parochi, & Episcopi erga fideles, quod spectat ad salutem animarum.

8. R. 3. Ad Beneficia simplicia non solum digni eligendi sunt; sed etiam digniores, idque sub gravi obligatione. Ita communior sententia, & probabilior; quia ut ait S. Th. 2. 2. q. 63. *Praelatus Ecclesiasticus non est dominus (Beneficiorum) ut ea possit dare pro libito, sed dispensator.* Debet igitur ea distribuere pro ratione meritorum; atque ita exigit utilitas Ecclesiae, ob quam Beneficia sunt instituta. Limitant autem hanc doctrinam DD. cum excessus sit tenuis, quia tunc damnum esset nullum aut leve in Beneficio simplici. 2. cum Beneficia sunt parvi momenti. 3. si ex lege foundationis debeat eligi aliquis de familia, Collegio, vel oppido. IV. si praevideatur dignior brevi dimissurus Beneficium. Nota tamen validam esse electionem minus digni ad Beneficia; & quidem de Beneficio simplici nemo dubitat; de aliis autem licet repugnant aliqui, communis tamen sententia censeat, electionem fore validam, donec a legitimo Judice irritetur. Nota 2. licitam fore electionem in persona alioqui minus digna, si ita postulet caritas, vel alia justa causa, ut si pauperis inopiae subveniatur per Beneficium simplex, vel digniores reserventur ab Beneficia curata.

9. *Quaest. 5.* An promoventes minus dignum ad Beneficia, obligentur ad compensationem? R. quamvis ille qui indigno sciens confert beneficium, teneatur Ecclesiae compensare illatum damnum, non ita certa est haec obligatio in eo, qui eligit dignum, posthabito digniori. In simplici saltem Beneficio videtur nullam esse obligationem restituendi, quam ad illud nullum jus

strictum habeant neque digniores, adeoque non sit illus injustitia stricte talis; & aliunde Ecclesia non videtur voluisse Electores obligare ad magis dignum promovendum sum onere restitutionis. Idem aliqui affirmant de iis, qui Beneficia conferunt per concursum; eligentes enim minus dignum solum peccant contra justitiam distributivam, quae non obligat ad restitutionem. Hanc sententiam non ausim dicere improbabilem, cum re vera non constet inter electores, & oppositores intercedere pactum, obligans stricte ex nomine justitiae commutativae. Adhaereo tamen communi sententiae; quam verissimam vocat Vazquez, docenti, Electores in concursu eligentes dignum, posthabito digniori, non solum graviter peccare, sed teneri ad restituendum ei, cui damnum intulere. Nam ex quo dignior ad concursum admittitur, acquirit jus ad rem; cum in communi aestimatione tacita pactio intercedat in edicto, ut dignior praeferatur. Quod locum habet in omni praemio, quod promittitur vocatis per concursum ad luctam, ad cursum, cet. Atque eo magis in concursu ad Beneficia curata, in quo a Trid. datur appellatio digniori, si praetermittatur.

10. Hinc Episcopus, ceterique Electores debent Ecclesiae resarcire damnum, quod intulere, posthabendo digniorem, & huic incommodum ex amisso beneficio illi exortum. Nec desunt, qui velint eum Navarro, ipsum concurrentem, si se minus dignum existimet, peccare concurrente, & debere Beneficium, si obtineat, resignare. Sed communis, & probabilior sententia eum ex-

cusat tum a peccato, tum ab onere restituendi. 1. quia mens Ecclesiæ videtur, ut omnes digni concurrant, ne forte digniores modestia, & religione ducti recedant cum gravi Ecclesiæ detrimento. 2. quia ad Electores quidem pertinet, minime ad eligendos, de uniuscujusque meritis iudicium ferre. 3. quia oportet, ut etiam minus digni concurrant, sin minus ad contendendum de præmio, saltem honoris gratia; ut ad alios concursus gradum sibi faciant. Nec in praxi quisquam potest certus esse, si eligatur, Episcopum, vel Electores caruisse aliqua justa ratione, sed ipsi occulta, ut eum ceteris præferrent, adeoque potest ille eorum iudicio acquiescere. Denique ad concurrendum, non requiritur, ut reputet se aliis meliorem, ut de assumptione ad Episcopatum ait D. Th. 2. 2. q. 185. a. 3. *sed sufficit, quod mihi in se inveniatur, per quod illicitum ei redatur assumere prælationis officium.*

11. Circa Examinatores præscribit Trid. Sess. 24. de Ref. c. 18. ut præstet juramentum de fidelitate in eorum officio; alioquin concursus est nullus, ut declaravit S. Cong. Conc. die 2 Dec. 1628. 2. ut peracto examine renunciatur quocumque ab his idonei iudicati fuerint ætate, moribus, doctrina, cet. Ex hisque Episcopus eligat, quem ceteri magis idoneum iudicaverit. Ex quibus Concilii verbis colligunt De Lugo, et alii, examinatores non teneri ad denunciandum Episcopo digniores. Idque confirmant declaratione quadam S. Congregationis, dicente, *non pertinere ad Examinatores, sed solum ad Episcopum iudicare, quis ex concurrentibus ad Parochialem va-*

cantem sit magis idoneus. Contraria tamen sententia, quam tenent Navarrus, Azor, Salmant. aliique, videtur mihi probabilior, & magis consentanea menti Concilii; quamvis enim solius sit Episcopi ultimum ferre iudicium de idoneitate eligendi, tamen ut possit cum majori æquitate iudicare oportet præcedere suffragium Examinatorum; nec alia fuit mens S. Congregationis.

CAPUT II.

Quæ dotes requirantur in eo, cui confertur Beneficium.

12. *Quæst. 1. Quænam condiciones requiruntur, ut quis sit capax Beneficii Ecclesiastici? R. sequentes: 1. natales legitimi; a qua solum dispensare potest Papa ad Ordines majores, & Episcopus ad minores, & Beneficium simplex, cui Ordo major non est annexus ex c. 1. de fil. Presbyt. & c. 10. de elect. 2. immunitas ab irregularitate, & excommunicatione, ita ut nulla sit electio, præsentatio, resignatio, nedum collatio beneficii, facta excommunicato, suspensio, vel irregulari, etiam occulto ex c. 7. de Cler. excommun. c. 8. de ætat. & aliis. 3. Clericatus, seu tonsura, sine qua nulla est beneficii collatio ex c. 6. de trans. & c. 2. de inst. adeoque voluntas clericandi, & sacrum ordinem suscipiendi intra tempus à jure requisitum. Imo Beneficium curatum accipiens, vel parochiale debet habere voluntatem suscipiendi intra annum Sacerdotium, ita ut eam non habens non solum peccet mor*

taliter, sed ipso jure sit privatus, & ad fructuum restitutionem teneatur ex c. *commissa de elect. in 6.* Si tamen mutata voluntate, inter annum Sacerdos fiat, fructus retinere potest. Imo Episcopus dispensare potest, ut, Vicario suffecto, possit vacare studiis per septenium.

13. Quarta conditio est *etas legitima*, sine qua collatio nulla est ex c. 7. *de elect.* Porro ad Episcopatum requiruntur 30. anni completi. Ad Abbatias, dignitates, & Parochialia Beneficia 25. anni inchoati requiruntur a Trid. Sess. 24. c. 13. a quo solum exigitur annus 22. completus ad dignitates non habentes curam animarum. Beneficia simplicia, ut sunt Capellanæ, solum ex jure postulant annos 14. inchoatos; & totidem ex consuetudine Canonicatus, quamquam Ecclesiæ Cathedrali Canonicatus ex novo jure requirat annum 21., eo quod annexum habeat Subdiaconatum.

14. Quinta conditio est *probitas* morum, ex c. 7. *de Elect.* & Trid. Sess. 33. c. 1.; sed collatio facta viro non probato valida est, nisi delicta secum ferant censuram, vel irregularitatem. Idem dico de *scientia*, quæ ad obvuenda propria munera est necessaria, & constat ex eodem Trid. Requiritur præterea corporis aptitudo; unde cæcus, & mutus sunt incapaces beneficii, si præcedant hi defectus, non ita si superveniant adepto beneficio. Denique ut licite quis beneficium obtineat, indiget Divina vocatione ex ep. ac Heb. 5. alioquin se exponeret periculo æternæ damnationis.

15. *Quest. 2.* Quomodo peccet is, qui re-

cipit Beneficium cum animo uxorem deinde ducendi, dimisso Beneficio? R. Certum est graviter peccare, si Beneficium habet annexum Ordinem sacrum. Si vero simplex sit Beneficium, multi volunt grave committi peccatum, cum pervertatur institutionis ordo in re quidem gravi; sed probabilius alii censent, solum esse veniale, cum nullibi constet gravem esse hujusmodi inordinationem; nullum autem præceptum est homini imponendum, nisi evidens ratio id suadeat; quod est principium SS. Antonini, & Thomæ *quodlib. 9. art. 13.* Peccat autem graviter in probabiliori sententia, qui beneficium curatum accipit cum animo dubio, vel conditionato suscipiendi Sacerdotium intra annum, adeoque tenetur ad restitutionem fructuum. Nam ex c. *Commissa de Elect. in 6.* requiritur absolute, ut habeat animum Sacerdotium suscipiendi, & ut intentio non sit fraudulenta, quæ verba videntur excludere intentionem dubiam, & conditionatam. Alii tamen cum Navarro, & Lessio opinantur, peccare quidem mortaliter, si non habeat animum se initiandi Sacerdotio intra annum; sed non ita peccare, si habeat animum conditionatum.

16. *Quest. 3.* An idem habere simul possit plura beneficia? R. neg. nisi aliud postulet Ecclesiæ necessitas vel utilitas, modo unum sufficiat ad congruam illius sustentationem. Ita DD. omnes, inter quos solum controvertitur, an pluralitas beneficiorum prohibita sit solo jure Ecclesiastico, an etiam jure naturali, & Divino. De jure enim Canonico constat 1. ex Conc. Lat. III.

c. 13. & 14. ubi dicitur, pluralitatem beneficiorum certum continere periculum animarum. 2. ex Lat. IV. c. 29. Nicæno II. c. 15. & Trid. Sess. 24. c. 15. decernente, & mandante, ut unum tantum Beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur. Quod quidem si ad vitam ejus, cui conferatur, honeste sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri.

17. Hinc si beneficia, etiam tenuia requirant residentiam, non potest idem duo beneficia hujusmodi retinere, nisi Pontifex dispenset in evidenti necessitate, vel utilitate Ecclesiæ, prout Greg. M. fertur præfecisse Martinum, Paulinum, & alios duobus Episcopatibus. Atque eadem de causa ait Anacletus, conferri aliquando filiis Principum, etiam ante præscriptam ætatem. Erit etiam justa ratio dispensandi evidens meritorum excellentia, ut si quis maxime præstaret doctrina, eruditione, & consilio. De cetero sine justa causa plura Beneficia possidens etiam simplicia, etiam dispensante Pontifice, non est tutus in conscientia, ait Belarminus cum multis aliis. Pontifex enim non est dominus, sed œconomus, & dispensator Beneficiorum, & sine causa dispensans minueret Divinum cultum, privaret Ecclesiam dignis Ministris, perverteret Ordinem Ecclesiasticum. Hinc adeptus unum Beneficium, sufficiens ad congruam sustentationem, si secundum obtineat sine justa causa, & debita dispensatione, ipso jure vacat primum, & utroque privatur, si conetur utrumque reti-

nere. Hæc quidem certa sunt quoad beneficia, quæ vocantur *incompatibilia*, ut Episcopatus, Curata, & alia, quibus annexa est aliqua jurisdictionio. Idemque est dicendum de iis, quæ carent jurisdictione, sed residentiam requirunt, ut Canonatus; licet multi de istis negent, jure suo vacare, nisi sententia Judicis accedat.

18. *Quæst. 4.* Quinam obligentur ad residentiam, & quomodo? R. 1. nomine *residentiæ* intelligitur commoratio in loco, ubi est Beneficium, ut officia Ecclesiastica *personaliter* exercentur. Unde residere proprie dici nequeunt, qui cum in loco Beneficii degant, propria tamen munera non obeunt. R. 2. cum ex jure communi omnia Beneficia simplicia residentiam exigebant, ut patet ex c. *Clericus* dist. 91. & ex *tit. de Cler. non resid.* Hodie tamen ex generali Ecclesiæ consuetudine residentiam non requirunt, cum sufficiat per Vicarium officia præstare, nisi Fundatores aliud expresserint. Tantum ad hanc residentiam obligantur omnes Pastores, curam animarum habentes, & omnes Canonici, sive Præbendati Cathedralium, vel Collegiatarum.

19. *Quæst. 5.* An curam animarum habentes residere teneantur non modo ex jure Ecclesiastico, sed etiam Divino? Affirmat communis, & vera sententia contra Catharinum, & paucos alios. Et probatur ex Trid. Sess. 23. c. 1. ejus verba aperte indicant pastoralem residentiam jure Divino esse præceptam, ut declaravit postea Bened. XIV. in sua Bulla: *Ubi primum*, edita 3. Dec. 1740. In quo nec ipse Pontifex dispensare potest, sed tantum declarare jus Di-

vinum in aliquo euentu non obligare, iustis intercedentibus causis. Ita notat Tournelyus cum Lugo.

20. Episcopis tamen concedit Tridentinum, ut per duos, vel per tres menses a suis Ecclesiis abesse possint, modo *id æqua ex causa fiat, & absque ullo gregis detrimento*. Parochis quoque a Trid. iungitur sub pœna gravis culpæ, & amissionis fructuum, ut a suis Ecclesiis nequeant discedere ultra bimestre, nisi ex gravi causa, & cum facultate Episcopi in scriptis obtenta, & Vicario idoneo Parochiæ substituto.

21. *Quest. 6.* Quibusnam de causis Episcopi, & Parochi a residentia excusentur? R. quatuor a Trid. assignantur Sess. 23. c. 1. nempe *christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, & evidens Ecclesiæ, aut Reipublicæ utilitas*. Quas tamen causas quoad Episcopum attinet, approbandas præscribit, & quidem in scriptis vel a R. Pontifice, vel a Metropolitano, vel eo absente, a suffraganeo Episcopo antiquiore, qui Metropolitanus absentiam probare debet. Quoad Parochos vero, ab ipsorum Episcopi, ut nuper diximus.

22. *Quest. 7.* Quando, & quomodo Episcopi, & Parochi non residentes teneantur restituere fructus? R. ex Trid. *Episcopos ultra tres menses, & sine justa causa absentes* a sua Ecclesia, teneri pro rata absentia fructus restituere. Eadem omnino quoad Parochos Sacrosancta Synodus declaravit. Atque ad id obligantur etiam Episcopi, qui ex justa causa, sed *sine licentia expressa R. Pontificis* absunt ultra trimestre, ut

constat ex bulla Bened. XIV. Et licet aliqui excusent eos, qui sine causa legitima absunt, sed bona tamen fide, & cum opinione causæ excusanti a residentia; communis tamen DD. sententia eos censent pœnas incurrere, etiam sine culpa, cum Pastores jure naturali teneantur residere ex tacita quadam pactione inter ipsos, & Ecclesiam, ex qua dantur eis fructus sub onere, & conditione residendi. Imo & Pastores illi tenentur restituere, qui resident, quidem, sed inutiliter, eo quod per se ipsos non exerceant præcipua ministeria. Constat ex Trid. Conc. quod postquam declaravit ipsos obligari ad personalem residentiam, addidit: *ubi injuncto sibi officio defungi teneantur*. Sine quo non esse veram, propriamque residentiam, declaratur in laudata bulla Bened. XIV.

23. *Quest. 8.* Quos fructus, & quibus teneantur restituere Pastores non residentes? R. Navarrus cum aliis contendit, faciendam esse integram restitutionem fructuum, temporis absentia respondentium, cum Tridentinum eos indefinite privet fructibus. Alii tamen benignius mentem Concilii interpretantur de ea solum parte, quæ respondet residentia; ratio enim, & æquitas postulant, ut si quis duplici onere gravetur, non privetur integra mercede, cum unum adimpleat. Quoad ad 2. questionis partem attinet, notandum est discrimen inter restitutionem faciendam a Beneficiario ob omissionem horarum, & ob omissionem residentia. Nam illa potest fieri quibuscumque pauperibus, atque etiam impendi potest in fabricam domus Beneficii, aut

in agros ejus, cum hæc omnia veniant nomine *fabricæ Beneficii* ex bulla S. Pii V. Restitutio autem fructuum residentię expendi debet vel in *fabricam Ecclesię, vel in pauperes illius loci* ex Trid.

24. *Quæst. 9.* Quid notandum est circa residentiam Canonorum? R. ex Trid. Sess. 24. c. 12. de Reform. Canonici Ecclesię Cathedralis, aut Collegiatę, si ultra tres menses absunt, primo anno privantur *dimidia parte fructuum, quos etiã ratione prebendę, & residentię fecerunt suos.* Si iterum residere negligant, *privandi sunt omnibus fructibus,* quos eodem anno lucrati fuerint. *Crescente contumacia, contra eos juxta Sacrorum Canonum Constitutiones procedatur.* Insuper ex diplomate Benedicti XIV. Canonici choro non interessentes, sive non canentes, non solum distributiones amittunt, sed etiã fructus omnes Prębendarum non faciunt suos; quod potiori jure dicendum de non residentibus. Causę autem Canonicos excusantes ab assistentia chori tres sunt, ut declaravit Bonifacius VIII. in c. unico de Cler. non resid. in 6. nempe *infirmetas, rationalis corporis necessitas, & evidens Ecclesię utilitas.* Quantum ad distributiones lucrandas tempore absentię, standum est uniuscujusque Ecclesię statutis, & consuetudini.

CAPUT III.

Quos modis Beneficia amittantur?

25. Quatuor modis amitti Beneficia possunt. 1. per mortem Beneficiati. 2. ex dispositione juris, idque vel propter alterius Beneficii impossibilis consecutionem, vel per professionem Religiosam, vel per crimen, cui privatio Beneficii est anexa, puta, hæresim, schisma, sodomiam iteratam. 3. per judicis sententiam. 4. per liberam resignationem.

Quæst. 1. Quid, & quotuplex est resignatio? R. est spontanea dimissio proprii beneficii, facta, & approbata coram legitimo superiore. Estque duplex: alia tacita, ut cum quis religionem solemniter profitetur: altera expressa coram Superiore, cum acceptante; quę si fiat absque ulla conditione apposita, vel pactione, dicitur simplex; & conditionata, si fiat in favorem alterius, vel reservata sibi pensione. Ut autem resignatio simplex sit valida, requiritur. 1. ut sit spontanea, alioquin si vi, dolo, aut metu injusto fiat, erit nulla, vel certe annullanda. 2. ut fiat in manibus ejus, qui potest admittere, & re ipsa ab eo admittatur. 3. ut fiat cum consensu Patroni, vel Electorum, si patronatus fuerit, vel electivus. 4. ut resignans dies 20. superstes sit a resignatione; alias enim si ægrotans resignavit, beneficium vacare dicitur. Denique ut sit licita, fieri debet ex justa causa, puta ob bonum Ecclesię, vel spiritualem resignantis utilitatem.